

Pohjois-Suomen aluehallintovirastokirjaamo.pohjois@avi.fi

Asia: PSAVI/1854/2024, Stora Enso Oyj

Muistutus

Muistutuksenamme esitämme seuraavaa:

Hakemus on erittäin epäselvä, eikä siitä löydy tarvitsemiamme tietoja. Puutteita on kartta esityksissä ja vesien virtaamissuunnista ja uomista ja miten niitä nimitetään tehdasalueella. Viranomaisella voi olla tieto, mutta se ei välity kalatalousalueelle.

MARA kelpoisuus betonille on annettu ns. kuivaan rakenteeseen eli etäisyys ylimpään havaittuun pohjaveteen tai tulvakorkeuteen, tulee olla vähintään 1 m ja etäisyys vesistöstä vähintään 30 m. MARA asetuksen mukaisesti täytyy olla joku rakennuskohde, jonka osalta korvataan neitseellisiä materiaaleja. Jätteiden dumppaamista ei tule sallia. Hakemuksesta ei selviä, ovatko suunnitellut rakenteet tarpeellisia ja mihin tarkoitukseen ne on suunniteltu. Hakemuksessa esitetään, että betonitäyttö lisää kantavuutta. Hakemuksessa ei esitetä mihin verrattuna? Jos kantava kerros tehdään kantavasta sorasta, kuinka paljon kantavuus lisääntyy käyttämällä betonimurskaa? Johdetaanko hakemuksessa harhaan jätteiden dumppaamista vai onko hakemuksessa esitetylle kantavuuden paranemiselle joku peruste?

Pohjaveden pinnan ja laadun seuranta ei ole hakemuksessa esitetty. Kartalla ei ole pohjaveden seurantapaikkoja, jotta voisimme lausua niiden määrästä, seurannasta tai sijainnista.

Maderaportissa puhutaan seuraavista tutkimuskerroista ja koska lisääntymiskyvyttömyydessä on esitetyn mukaisesti havaittu nouseva trendi, ei yhtiöllä ole perustelua lopettaa madetutkimusta, eikä sitä tule hyväksyä. Tutkimus ja vertailututkimuspaikat tulee pitää samoina ja jatkaa tutkimuksia vähintään seuraavat 20 vuotta, jonka jälkeen asiaa voidaan arvioida uudestaan. Myös lisääntymiskyvyttömyyden aiheuttaja tulee selvittää, ettei kaloille aiheutettavaa haittaa toisteta toisaalla.

Hiekkamoreenissa pilaantuneen pohjaveden virtaaminen on hidasta. Yhtiö on saanut luvan puhdistaa pohjavesiä v. 2009. Avo-ojassa ei päätöksen mukaan ole eliöitä. Onko ojasto myrkytetty, kun siellä ei ole eliöitä? Hakemuksessa ei ole ollut selvitystä avo-ojan eliöistä. Tärpättien vuotaminen avo-ojaan voi olla haitallista pohjaeliöille, mm. nahkiaisille (*Lampetra sp.*), joille on määrätty myös korvausarvo 100€/kpl kaikille muodoille eli myös amموokeeteille. Kemijärven elää nahkiaisia.

Koska vesieliöille vaarallisia pitoisuuksia ei ole luvassa määritelty, tulee pohjaveden hiilivedyn osalta puhdistustavoitepitoisuusarvoa 1000 mg/l laskea arvoon 5 mg/l. Pohjaveden osalta lupa täytyy myös avata, koska purettavan jäteveden puhdistamon alla olevaa pohjavettä ei ole tutkittu eikä sen puhdistustarvetta arvioitu. Puhdistustarve tulee verrata tehdasalueen ulkopuolta otettuihin häiriintymättömiin pohjavesiin verrattuna.

Kaatopaikkaa ympäröivän ojaston pohjan eliöistä ei ole selvitystä. Lausujalle on epäselvää mistä ojasta, milloinkin puhutaan, kun toimintojen vesitasetta ei ole laadittu kartalle eikä vaikutuksia niihin ole arvioitu. Lupaa tulee täydentää täsmällisillä kartoilla ja kalatalousalueelle täytyy antaa lisälausumismahdollisuus.

Purkuputken mitoitusta ei ole selvitetty verrattuna muuttuvaan virtaamaan. Hakemuksessa ei ole arvioitu putken itsepuhdistuvuutta, joka on putkirakenteen kannalta olennainen mitoitustarve? Järveen johdettava putki tulee mitoittaa muuttuneelle virtaamalle ja rakentaa uudestaan.

Lopuksi

Pohjavesien osalta tulee muistaa, että vesipuitteidirektiivin mukaisesti pohjavettä on maanpinnan alla oleva vesi ja lisäksi ympäristösuojelulain mukaan pohjavesi on suojeltu kaikkialla. Pohjaveden pilaaminen on kiellettyä ja puhdistamista tulee jatkaa kunnes pohjavesi on puhdasta. Mikäli pohjaveteen jää epäpuhtauksia ne valuvat ennen pitkää myös moreenimaaperästä Kemijärveen ja asiakirjojen mukaan sitoutuvat myös järven pohjasedimenttiin ja vaikuttavat sitä kautta kalastoon ja ihmisiin.

Mielestämme hakemus on puutteellinen, koska siinä ei ole selvitetty toiminnan lopettamisen vaikutuksia kokonaisuudessaan, eikä lupaa tarkkailun lopettamiseen tule myöntää. Kalatalousmaksun päättämiseksi emme katso olevan perusteita.

Purkupisteen raja-arvot tulee muuttaa muuttuneen tilanteen mukaisiksi eikä tehtaalla aikaisia arvoja tule sallia. Tehtaan vaikutusalueen vedet ja pohjasedimentit tulee tutkia eliöstöjen osalta.

Kun jätevesipuhdistamo puretaan, tulee myös sieltä selvittää pohjavesien pinnan taso ja puhdistustarve.

Yhdymme lisäksi Kemijärven kaupungin ympäristöviranomaisen muistutukseen.

Kemijärvellä 30.4.2025

Yli-Kemin kalatalousalue

Kari Kivelä
Hallituksen puheenjohtaja

Anna-Leena Inkerö
Toiminnanjohtaja